

Zaključci i preporuke sa panel-diskusije „ Kako osigurati radnu snagu poslodavcima u BiH kroz strateški i zakonodavni okvir”

održane 13. 10. 2022. godine na 9. Gospodarskom forumu općine Žepče

U cilju sagledavanja problema i identifikacije mogućih rješenja u oblasti tržišta rada gdje se domaći poslodavci sve više susreću sa problemom nedostatka radne snage, u okviru 9. Gospodarskog foruma općine Žepče“ organizirana je panel diskusija na temu „Kako osigurati radnu snagu poslodavcima u BiH kroz strateški i zakonodavni okvir“.

Panelisti su:

1. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Dobrica Jonjić, pomoćnik ministra
2. Udruženje poslodavaca FBiH, Ibrahim Meškić, predsjednik Grupacije poslodavaca ZDK
3. Udruženje privrednika Sanskog Mosta, Alen Šabanović, predsjednik
4. Privredna komora Zeničko-dobojskog kantona, Diana Babić, predsjednica Privredne komore ZDK
5. Asocijacija studenata ekonomskog fakulteta Univerziteta u Zenici, Adnan Spahić, predsjednik asocijacije
6. Udruga poduzetnika i poslodavaca Žepče – U.P.I.P., Miroslav Tadić, predsjednik UPIP-a

Moderatorica panel diskusije Jamila Jaganjac, doktor ekonomskih nauka, u uvodnom dijelu, govorila je na temu „ Ljudski kapital i gospodarske migracije“ .

Prema njenim riječima, za kompanije i ekonomiju zemlje ljudski kapital predstavlja ekonomsku vrijednost znanja i vještina pojedinaca. „Nedostatak određenih profila radnika u BiH rezultat je neusklađenosti obrazovanja sa potrebama tržišta rada i odlaska radnika iz BiH. Neusklađenost obrazovanja i zahtjeva tržišta rada utječe na vještine budućih generacija. Razne analize, studije, izvještaji i istraživanja ukazuju na to da je glavni motiv odlaska mladih traženje prilika za boljim životnim standardom i kvalitetom života, što stvara potencijalni problem u raspoloživosti buduće radne snage. Faktori koji dovode do gospodarske emigracije nisu uvijek povezani sa zaposlenošću ili nezaposlenošću, nego i uvjetima rada, visinom primanja. Uz visok nivo emigracije, postoji i nizak nivo mobilnosti radne snage unutar BiH, što usporava prilagodbe tržišta rada. To zahtijeva iznalaženje rješenja u kratkom i dugom roku, što uključuje kreiranje uvjeta, kroz strateški i zakonodavni okvir, za dostupnost radne snage iz različitih kategorija (stranci, penzioneri, studenti, osobe sa invaliditetom, ustupanje radnika). Drugi pravac je suradnja obrazovnih ustanova sa poslodavcima u pogledu realizacije praktične nastave i izrade nastavnih planova i programa koji su prilagođeni potrebama tržišta rada“, zaključila je Jaganjac.

O ovim pitanjima razgovarali su predstavnici javnog i privatnog sektora na panelu “Kako osigurati radnu snagu poslodavcima u BiH kroz strateški i zakonodavni okvir?“ Razmijenjena su iskustva u primjeni pravilnika koji reguliraju izvođenje praktične nastave i ferijalne prakse,

uz primjere dobre prakse. U pogledu zapošljavanja osoba sa invaliditetom naglašeno je da se predstojećim izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom teži stimuliranju njihovog zapošljavanja pod općim uvjetima na otvorenom tržištu rada (Dobrica Jonjić, Ibrahim Meškić). Kada je u pitanju ustupanje radnika, ono prema mišljenju panelista treba dodatno da se uskladi sa Zakonom o radu, te da je primjenjiv u holding kompanijama i velikim koncernima, ali da suštinski ne rješava pitanje nedostatka radne snage (Ibrahim Meškić). U pogledu praktične nastave i ferijalne prakse ukazano je na primjere dobre prakse u ZDK u zakonodavnom okviru i njegovoj implementaciji, sa osvrtom na primjenu Pravilnika u USK (Dijana Babić, Alen Šabanović), uz napomenu da se uz sva druga rješenja u pogledu obezbjeđenja adekvatne radne snage fokus treba staviti na mlade i njihovo osposobljavanje i pripremu za tržište rada (Dijana Babić). Pitanje studentskog rada prema mišljenju panelista nije regulirano, te je preporuka da se ono regulira na federalnom nivou kao poseban zakon, a da se rješenja mogu kreirati i po ugledu na rješenja u regionu, koja reguliranju i pitanje rada učenika (Miroslav Tadić). O problemima studentskog rada govorio je i predstavnik studenata koji smatra te da je potrebno sistemski riješiti pitanje njihovog rada za vrijeme studija, te da se i za studente praktična nastava treba regulirati kroz zakonodavni okvir (Adnan Spahić). U nedostatku radne snage angažiraju se i penzioneri, te su panelisti (Miroslav Tadić) naglasili da je izmjenama Zakona sužen broj penzionera koji mogu raditi i primati penziju. Smatraju da to nije rješenje, odnosno da treba omogućiti rad penzionera i da ne treba obustavljati penzije bez obzira na to da li se radi o prijevremenoj ili punoj starosnoj penziji.

U zaključku panela navedeno je da su osobe za invaliditetom, penzioneri i zapošljavanje studenata alternativa tržištu rada, ali da bi izvor trebao biti u novoj radnoj snazi, zapošljavanju stranaca, stvaranju uvjeta za zadržavanje postojeće radne snage i mladih ljudi, ulaganju u mlade kroz sistem obrazovanja i saradnju privrede i obrazovnih ustanova, suradnji sa agencijama za zapošljavanje.

Organizator 9. Gospodarskog foruma općine Žepče je Razvojna agencija Žepče. Pokrovitelj Općinski načelnik Mato Zovko. Partneri Udruga poduzetnika i poslodavaca Žepče- U.P.I.P. i Udruženje privrednika – Motrix.